

Oxford/Morele en Geestelijke Herbewapening op de gereformeerde synode
 Bij zijn bespreking van de gereformeerde reacties op Oxford behandelt De Loor de kwestie rond het verschijnen van het boek *Arbeiders in Zijn oogst* van de Arnhemse predikant Both, dat de opvattingen van Oxford verdedigde. Dit verscheen vrijwel gelijktijdig met de in boekvorm uitgebrachte en eerder in *De Reformatie* verschenen artikelenserie van dr. E.D. Kraan tegen Oxford.⁸⁹ Boths gemeentelid L. Roorda bestreed hem in een brochure. Er volgde een tuchtprocedure voor de classis Arnhem, die op 29 juni 1935 resulteerde in een advies aan Both zich verder van openbare bemoeiing met de Buchman-beweging te onthouden.⁹⁰ De Loor bespreekt echter niet de behandeling in 1939 van twee bezwaarschriften tegen de Buchman-beweging door de gereformeerde synode.⁹¹ Niet iedereen vond de behandeling daarvan even gepast. Dr. Sietsma leek het een gevaarlijke ontwikkeling dat de synode zaken in behandeling nam die niet voor een kerkelijke uitspraak rijp waren. Hij waarschuwde ervoor dat een tuchtkerk geen ketterjagersinstituut mocht worden, waarvan het vermaan en de onderwijzing van de ambtsdragers zou worden verlicht door de hoogste kerkelijke vergadering om een vonnis te vragen.⁹²

Het eerste bezwaarschrift was afkomstig van de Gereformeerde kerk van Yerseke. Vanwege de voortgaande propaganda van de Oxford-groep voor Morele en Geestelijke Herbewapening verzocht de kerkeraad de synode te onderzoeken of deze beweging geen gevaar was voor de kerk van Christus en of het juist was, dat de leden der kerk de gevaren niet of onvoldoende inzagen. Indien de synode die conclusie deelde, leek een uitspraak waarbij alle medewerking werd afgeraden, gewenst. In Yerseke was al lange tijd door de Oxford-beweging krachtig propaganda gevoerd. Hieraan zal niet vreemd zijn geweest, dat de burgemeester van deze gemeente, H.C.J. Gunning, één der initiatiefnemers van de Pinkstermanifestatie in 1937, nu zeer actief in de Morele Herbewapening was. Alvorens zich tot de synode te wenden had de kerkeraad van Yerseke eerst gepoogd meer Zeeuwse kerken achter haar verzoek te krijgen. De classis Goes had het voorstel bij

89. E.D. Kraan, *De Buchman-beweging*, Kampen 1935. Zie voor een korte samenvatting zijn artikel het in noot 8 genoemde artikel in: *Christelijke Encyclopedie* en De Loor, 187-188. Voor Kraan: *BLGNP*, dl.1, 103-104.

90. De Loor, 184-187. H.C. Endedijk, *Als een adelaar zijn vleugels... Geschiedenis van de Gereformeerde Kerk van Arnhem*, Kampen 1986, 83-86. Veelzeggend is dat dr. J.C. Rullmann dit ook meedeelde in het 'Jaaroverzicht 1935' in: *Jaarboek ten dienste van de Gereformeerde Kerken in Nederland*, 19e jrg. (1935).

91. H.C. Endedijk, *De Gereformeerde Kerken*, 180 schrijft abusievelijk, dat de generale synode van Middelburg in 1933 de Buchman-beweging al besprak.

92. *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, 40e jrg. (1939), 309-310.